

Contribuția intelectualilor rromi în contextul strategiei de îmbunătățire a situației rromilor

Janina DINCĂ

Abstract/Rezumat

As a result of the research carried out for Roma graduates of Bachelor, master and doctoral studies of the Faculty of Sociology and Social work, (the beneficiary of the special places from the admission for Roma students) we watched a few aspects of the contribution and the role of Roma intellectuals in the context of the strategy for improving the situation of Roma at the local level.

Preamble: In the research carried out, the survey data showed that Roma with higher education, master's and doctorate had contribution in the organizational and institutional environment in the following departments: health, education, employment, culture and politics.

Key terms: Roma, intellectual, public politics, sanitary mediator, school mediator, community facilitator

În urma cercetării realizate pentru absolvenții rromi de studii superioare, masteranzi și doctoranzi rromi ai Facultății de Sociologie și Asistență Socială, (beneficiarii locurilor speciale de la admitere pentru romi) s-a urmărit câteva aspecte legate de contribuția și rolul intelectualilor rromi în contextul strategiei de îmbunătățire a situației rromilor de la nivel local.

Preambul: În cercetarea realizată, datele studiului au arat faptul ca rromi de studii superioare, masterat și doctorat au avut contribuții în mediul organizațional și instituțional în următoarele departamentele: sănătate, educație, muncă, cultură și în politică.

Termeni cheie: rom, intelectual, politici publice, mediator sanitar, mediator școlar, facilitator comunitar.

Concluziile pentru domeniul sănătății

În domeniul sănătății, avem următoarele rezultate în care intelectualii rromi s-au implicat: astfel avem o intelectuală rromă: MB care a reușit instituționalizarea ocupației de mediator sanitar în comunitățile de rromi iar primul pas pentru realizarea acestui program a fost inițiativa de a aduce pe agenda organizației Romani Criss problematica sănătății sociale. Alături de echipa de formare a departamentului sanitar din cadrul organizației a contribuit la introducerea pe agenda instituțiilor internaționale acest proiect social care a devenit o politică publică pentru rromi în România. După toate acestea persoana interviuată a ocupat funcția de expertă a Comisiei Ministeriale pentru Rromi în domeniul sănătății în perioada anilor: 2002-2005 unde a lucrat voluntar, după care a fost expert al Consiliului Europei în programele de sănătate publică.

Un alt intelectual rrom: D.R s-a implicat ca asistent de proiect la Romani Criss unde a contribuit prin realizarea materialelor necesare oferite mediatoarele sanitare rrome dar și alte obligații de secretariat în cadrul proiectului, ulterior în calitate de coordonator a proiectului s-a ocupat de realizarea proiectelor pilot pentru domeniul sanitar, deplasându-se în comunitățile de rromi unde alături de o echipă din Romani Criss a contribuit la realizarea unei politici publice care s-a finalizat cu formarea unui număr de 520 de femei rrome, care sunt plătite, în prezent de Autoritățile de Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății. În cadrul proiectului sanitar acest intelectual rrom a organizat și conferințe la nivel național cu autoritățile publice iar în calitate de expert a fost prezent și în proiectele desfășurate de către alte organizații din SUA care au venit în România să sprijine proiectele sanitare pentru rromi.

După cum se observă a lucrat o echipă în proiectul sanitar în care și intelectualul R.G. a fost asistent de proiect la Romani Criss în programul sanitar care se desfășura la vremea aceea unde s-a deplasat în teren la comunitățile rrome împreună cu R.D. Acesta a rămas timp de 2 ani de zile în programul sanitar și a contribuit la realizarea obiectivelor propuse de către echipa coordonatoare din organizație.

În domeniul sanitar, o intelectuală rromă: L.P. implicată și în organizația Partida Romilor Pro-Europa în calitate de coordonator a contribuit în anul 2007 la realizarea programului, intitulat: Sănătatea Publică a Rromilor.

Proiectul a fost coordonat și implementat în parteneriat cu Agenția Națională Anti-drog unde s-a realizat în toate filialele Partidei Rromilor de la nivel local. Încheierea acestui parteneriat cu Centrul Județean Anti-drog a condus la hotărârea de a pune la dispoziție cabinetul medical pentru consultații medicale gratuite pentru etnicii rromi.

Concluziile pentru domeniul sanitar

După realizarea și formarea unui număr de 520 de mediatore romi, care sunt plătite, în prezent de Autoritățile de Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății, proiect implementat de Romani Criss care a mai desfășurat și alte proiecte în domeniul sănătății, precum: îmbunătățirea controlului tuberculozei la grupurile populaționale cu risc ridicat, Sprijin pentru îmbunătățirea sistemului de mediere sanitară din România, Educația sanitară pentru romi din comunitățile dezavantajate.

În concluzie, au fost mai multe proiecte desfășurate pentru mediatorii sanitari în cadrul organizației Romani Criss, printre care amintim: pregătirea mediatorilor romi, training național pentru mediatorii sanitari, pregătirea permanentă a mediatorilor romi, suport sanitar de reinsertie profesională și promovare la dialog, invitație la inovație în domeniul sănătății romilor.

În cadrul Fundației Ruhama s-a realizat: dezvoltarea furnizorilor de servicii sociale și medicale din rândul ONG-urilor din județul Bihor.

Concluziile pentru domeniul culturii

În domeniul culturii s-au înregistrat mai puține rezultate deși este un domeniu extrem de important care necesită o atenție deosebită. Aceste rezultate vor fi prezentate foarte pe scurt.

Un intelectual rrom: R.G. a contribuit în domeniul culturii prin proiectul realizat și intitulat: Roma Style unde a dorit înființarea unei case de modă pentru rromi.

Proiectul de modă romani, a scos în evidență că portul țigănesc are și o latură frumoasă, unde culorile transmit pasiune, dragoste iar prin acest proiect și-a dorit combaterea stereotipurile existente în România dar și la nivel internațional prin toate prezentările făcute.

După prezentarea proiectului de modă la Livorno a existat în cadrul știrilor realizate de Realitatea TV o rubrică cu prezentarea de modă care a fost realizată. Această inițiativă a condus la atragerea unor jurnaliști care au redat imaginile cu portul Roma Style la televizor și la alte emisiuni. De exemplu în cadrul emisiunii Caravana Romilor de pe canalul OTV a existat și prezentare de modă Roma Style la Palatul Parlamentului, evenimentul fiind organizat cu scopul prezentării candidaților din cadrul Partidei Romilor Pro-Europa la alegerile europarlamentare.

Proiectul realizat de R.G. și-a propus sensibilizarea opiniei publice cu privire la cunoașterea tradițiilor romani.

După succesul implementării al proiectului Roma Style a fost invitat să participe la un program care obținuse finanțarea și care avea legătură cu proiectul derulat, în sensul că exista o combinație a nevoilor comunității de a obține un job prin efectuarea costumelor țigănești și promovarea portului rrom, eliminând combaterea stereotipurilor prin prezentările efectuate și prin comercializarea lor. Programul a fost realizat și implementat de Pakiv Roma Fund la care acest intelectual a participat.

Avem un intelectual rrom: F.N. care a lucrat în Departamentul de Cultură la Romani Criss unde s-a perfecționat pentru a redacta proiecte necesare organizației. Acesta a obținut finanțarea unui proiect care avea ca scop deschiderea unei croitorii în comunitatea din Fetești pentru tinerele femei rrome.

Din chestionare, observăm că I.S. s-a ocupat de promovarea dansului tradițional prin organizarea cursurilor de dans țigănesc și de spectacole cu trupa de dans Gipsy Eye, care a fost promovată în diferite spectacole.

Concluziile în domeniul culturii sunt strâns legate de organizarea unor evenimente importante destinate minorității. Acestea sunt realizate în fiecare an: Celebrarea Dezrobirii Romilor, desfășurată în data de 20 februarie și Celebrarea Zilei Internaționale a Romilor organizată în data de 8 aprilie. În acest domeniu s-a mai realizat câteva evenimente culturale, cum ar fi: expoziții fotografice realizate în comunitățile romilor, mese rotunde despre realizările organizațiilor și concerte de muzică lăutărească. Însă trebuie reținut faptul că sunt desfășurate prea puține evenimente iar cercetările despre această etnie în domeniul culturii lipsesc cu desăvârșire.

În concluzie la organizația Romani Criss s-au desfășurat următoarele proiecte în domeniul culturii: Combaterea prejudecatilor față de romi/schimbarea imaginii asupra culturii și tradițiilor acestora - Roma Style, Culoare și diversitate și Pașii spre toleranță prin promovarea culturii romilor.

În cadrul organizației Centrul Rromilor Amare Rromentza s-a desfășurat proiectul: Punte Europeană pentru Minoritățile Europene în care rromi au reprezentat unul dintre grupul țintă a proiectului implementat.

Progresele înregistrate în domeniul de ocupare, formare profesională și de incluziune socială

Avem o intelectuală: V.V care a implementat proiectele de incluziune socială în calitate de expert la Agenția Națională pentru Romi unde a reusit cea mai mare realizare: „ să avanseze rromii de la locul patru din prioritățile grupurilor dezavantajate la primul loc și asta înseamnă alocare financiară de patru ori mai mare„, după spusele intervievatei.

De asemenea aceasta a ajutat la înființarea unui Asociații pentru Emanciparea Femeilor Rome unde a contribuit la realizarea unor proiecte în domeniul de reinsertie profesională, de emancipare a femeilor rrome. Această integrare socio-profesională pentru femeile aflate în comunitățile tradiționale sau moderniste au fost implementate cu succes în Județul Cluj-Napoca, reprezentând modele pozitive de integrare socială în societatea românească.

Coordonarea programele și proiectele au fost: OSCE, OSI Budapesta și Fondurile PHARE în domeniul emancipării femeilor rrome, însă a mai lucrat și la alte programe sociale destinate populației majoritare unde a colaborat cu primarii din zona Ardealului.

B.V.C a contribuit la formarea femeilor rrome unde a ținut training-uri pe comunicare, scriere de proiecte și alte teme legate de managementul organizațional iar în cadrul organizației Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi s-a perfecționat în domeniul afacerilor europene pentru a obține calificări necesare predării cursurilor.

Un alt intelectual: G.D. din cadrul Agenția de Dezvoltare Comunitară Împreună a contribuit în domeniul de incluziune profesională unde a realizat și promovat următoarele proiecte, afirmând: „Bursa Locurilor de Munca, Caravana Ocupării, Centre de Incluziune Profesională ...toate schimbările sunt făcute de noi și preluate pe urmă de stat„. Acesta a realizat proiecte care au dus la întărirea societății civile, respectiv cursurile, training-urile și planurile de dezvoltare locală pentru reprezentanții comunităților de rromi și pentru ONG-urile rrome, pe de-o parte iar pe de altă parte a condus la întărirea parteneriatelor dintre autoritate publică locală și comunitățile de rromi.

În concluzie, ONG-urile active au ajutat acțiunile promovate de rromi să conducă la dezvoltarea întregii comunități și să fie asumate și de către autoritatea publică locală. De asemenea au existat foarte multe proiecte implementate și destinate tinerilor și studenților în mai multe domenii de activitate din mediul rural și urban.

Un alt intelectual: M.S a contribuit la realizarea unui proiect care viza dezvoltarea profesională academică a studenților romi unde a organizat o tabără de vară pentru romi. Proiectul a fost redactat și implementat la Agenția de Dezvoltarea Comunitară Împreună.

Un altă intelectuală M.C. a participat și la proiectele de ocupare profesională unde tinerii și-au obținut o diplomă de calificare la cursurile de formare profesională. Cele mai multe realizări le-a avut proiectele cu problematica: egalităților de șanse între femei și bărbații în comunitățile de romi unde a coordonat proiecte care au fost destinate femeilor rrome în cadrul Agenției Împreună

Este important de menționat realizările acestui intelectual rrom: V.B care s-a angajat în anul 1990 la Ministerul Muncii unde a solicitat să se ocupe de problemele sociale și de munca ale rromilor. In aceasta calitate a obținut posturile necesare pentru Ministerului Muncii, unde s-au înființat 58 de posturi în toata țara pentru a fi angajați funcționari publici rromi care să se ocupe de problemele sociale și de munca ale rromilor. La Ministerul Muncii acesta a lucrat 7 ani de zile până în anul 1997.

Din rezultatele chestionarelor înregistrate, avem o intelectuală: G.C. care afirmă că în cadrul de Dezvoltare Comunitara Împreună a realizat finalizarea unui studiu privind femeile rrome pe piața muncii.

Un alt intelectual: L.M.E. a lucrat în mai multe organizații, respectiv: Asociația Studenților Romi, Agenția de Dezvoltare Comunitară Împreună, Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi din Cluj-Napoca unde s-a implicat în următoarele proiecte în domeniul ocupării profesionale: Agenția de Plasare a Forței de Munca pentru Romi, Facilitarea Accesului Romilor pe Piața Muncii. În cadrul acestora a avut următoarele responsabilități: crearea unor baze de date cu persoanele de etnie roma care au anumite nivele de pregătire și sunt în căutarea unui loc de muncă, încheierea de parteneriate între agenți economici și agenția de plasare a forței de muncă pentru romi, organizarea primelor burse ale locurilor de munca pentru romi, eliberarea de recomandări, către agenți economici cu care s-au încheiat parteneriate, în vederea angajării pe piața forței de muncă, a cetățenilor de etnie romă, angajarea pe parcursul proiectului a cetățenilor de etnie roma, care doreau să ocupe un loc de munca, în funcție de calificările respective, crearea unei baze de date cu cetățenii de etnie roma care doreau să se califice/recalifice într-o meserie cerută pe piața forței de munca, calificarea/recalificarea unui număr de 250 de persoane din 5 județe ale țării, în meseriile cerute pe piața muncii.

Un intelectual rrom: F.N a plecat un an de zile la training-ul organizat de Partidul European Roma Fond iar când s-a întors la organizația Pakiv în calitate de coordonator

național a redactat un proiect care a fost finanțat și implementat pe o durată de un an de zile în comunitatea din Fetești. Proiectul se adresa femeilor rrome care nu erau angajate și doreau să învețe o meserie în domeniul croitoriei.

O intelectuală rromă: B.N. din Organizația Romani Cris a reușit în urma unei inițiative a romilor de a se implica și constitui o mișcare activă romă la nivel național unde a constituit un grup de femei rrome. Aceasta a lucrat după anul 1998 în problematica egalității de șansă între femeii și bărbații implicați în mișcarea romă unde a prezentat situația prin scrierea unor rapoarte și la nivel internațional unde a început să formeze femeile rrome la nivel european. A ocupat diferite funcții la Centrul Romilor de la Budapesta unde a adus și componenta de gen în urma căreia s-au redactat rapoarte alternative la Comitetul de Eliminare a Tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeii. Persoana în cauză a fost consultant la Office Society Institute Program în domeniul abordării problemelor și aspectelor legate de femeile rrome din mișcarea romă pentru o perioadă cuprinsă între anii: 1999- 2002, perioadă în care a ocupat și funcția de președinta de bord la Pakiv Europa.

O altă intelectuală rromă: M.M în Programul OSCE, care a fost implementat de Romani Criss a contribuit timp de 4 ani la programul intitulat: Pactul de Stabilitate unde a lucrat cu femeile rrome de la nivel internațional care erau la început de drum în mișcarea romă. În acest program femeile s-au format ca specialiști iar apoi au devenit independente prin crearea propriilor organizații neguvernamentale destinate problemelor cu care se confruntau rromii.

Rezultatele proiectului care s-au înregistrat au arătat succesul unei reprezentante de etnie romă care a reușit în Macedonia să devină o persoană importantă în plan politic iar din punctul de vedere al reprezentării activismului în rezolvarea problemelor rrome au fost persoane care s-au mobilizat în Serbia și în Bosnia-Herțegovina.

În acest proiect s-a lucrat foarte mult și cu refugiați și s-a încercat implicarea politică a romilor la nivel internațional. Apoi după finalizarea proiectului a fost contactată în continuare persoana intervievată iar aceasta a ajutat la crearea unor observatori la OSCE pentru buna desfășurare a alegerilor politice, apoi a urmat ca pregătirea profesională cursurilor în domeniile care țin de drepturile omului, bazându-se și pe experiența din proiectul din Balcani.

Această intelectuală: M.M a participat în continuare în cadrul întâlnirilor de la nivel internațional pentru a prezenta politicile publice pentru romi în domeniu sanitar care a fost implementat în mai multe orașe ale țării și care a avut un real succes datorită proiectelor și politicilor publice pentru care au militat echipa din organizația Romani Cris din România.

Apoi în calitate de coordonator la Romani în Departamentul de Relații Internaționale a participat la întâlniri unde a prezentat cazurile grave de discriminare la OSCE, Consiliul Europei și Parlamentul European.

Concluziile pentru domeniul de ocupare și formare profesională în cadrul neguvernamental

În cadrul organizației Centrul de Resurse pentru comunitățile de Romi s-a desfășurat următoarele proiecte în domeniul ocupării și formării profesionale: proiecte generatoare de venituri pentru ONG-urile interetnice din mediul rural – un pas spre mai bine, dezvoltarea profesională pentru cadre didactice romi, servicii sociale acreditate de ocupare a forței de muncă în comunitățile de romi, dezvoltare profesională pentru experții locali pe problemele romilor și pentru consilierii locali romi realizate în anul 2005. Pentru perioada anilor 2001-2004 s-a realizat următoarele: pregătirea tinerilor jurnaliști romi pentru televiziunea locală, programul de pregătire complexă a tinerilor romi 2003-2004, programul de pregătire a experților romi și programul de asistență pentru repatriere și consiliere.

În cadrul organizației Romani Criss s-a realizat în domeniul ocupării următoarele proiecte: Pregătirea întreprinzătorilor romi pentru activități generatoare de venit și Activități aducătoare de venit - București și Caracal.

În cadrul Fundației Ruhama s-au realizat în domeniul ocupării și formării profesionale următoarele proiecte: servicii de informare și consiliere profesională și mediere pentru persoanele de etnie romă din zona Țețchea, cursuri de instruire și formare profesională autorizate în următoarele domenii: îngrijitor copii, îngrijitor bătrâni, instruirea asistenților/referențierilor din cadrul Primăriilor Județului Bihor, agent imobiliar, agent vânzări, lucrător social, chelner, florar, secretar, operator calculator, scriere de proiecte, accesarea fondurilor structurale, etc

În cadrul Fundației Ruhama s-au înregistrat următoarele rezultate pentru Departamentul de Formare Profesională și Servicii de Ocupare: furnizarea cursurilor de formare profesională a unui număr de 265 de persoane. Dintre acestea 180 de persoane au beneficiat de certificate de calificare și 85 de persoane au beneficiat de certificate de absolvire. Deasemenea a mai furnizat un număr de 14 cursuri, din care 9 au fost în domeniul de calificare, unul de perfecționare și 4 în domeniu de inițiere. Persoanele participante la cursuri au fost, atât din rândul instituțiilor publice, cât și din rândul organizațiilor neguvernamentale și a persoanelor fizice independente.

Departamentul de Formare Profesională și Servicii de Ocupare a oferit în anul 2006 servicii de informare, consiliere și mediere în vederea ocupării unui număr de 220 persoane, dintre care 49 de persoane au fost angajate.

Este important de reținut și faptul că a existat 36 de apariții în presă unde 25 dintre acestea au făcut referire la activitatea de formare profesională și 11 articole la activitatea de ocupare.

Rezultatele și concluziile din domeniul educației: prezentare succintă

O intelectuală rromă: M.C. a realizat în calitate de coordonator în proiectele de educație ale Agenției de dezvoltare comunitară Împreună unde a participat și la implementarea altor proiecte din diferite domenii de activitate care aveau ca scop dezvoltarea educațională în comunităților de rromi unde beneficiari direcți ai proiectului erau copiii și tinerii rromi.

Proiectele Agenției Împreună au fost: Egalitatea nu este un vis!, Impreuna pentru copii, Primul Pas, Primul pas II, Tabara de vara, „ Eu vreau mai mult „ Copiii nostri – viitorul nostru “- I, Copii nostri – Viitor nostru” – II. Aceste proiecte în care a fost implementate au ajutat copiii cu dificultăți educaționale să-și continue școala.

Proiectul care se derulează în prezent în cadrul Agenției Împreună este intitulat: Educație pentru implicarea civică în comunitățile de rromi.

O altă intelectuală rromă: LM. a lucrat ca profesoară predând 30 de ani la limba română și la limba franceză iar după revoluție a predat limba latină și limba greacă. Aceasta a avut inițiativa de a înființa un centru cultural educativ pentru copiii rromi în cele 4 orașe: Timișoara, Iași, Cluj, București, însă s-a realizat numai la Timișoara unde a avut ca participanți circa 40 - 50 de copii anual care au fost prezenți la serviciile oferite de acest centru.

Beneficiarii direcți ai centrului educațional au fost mai mulți copii de vârste diferite iar mai târziu, centrul a inclus și mamele copiilor pentru a le oferi mai multe informații despre educarea acestora. La început acest proiect a fost finanțat de Fundația Soroș apoi cu autofinanțarea centrului a reușit să continue activitățile necesare dezvoltării copiilor rromi până în prezent.

O altă intelectuală română: M.U. a fost profesoară de limba română în 5 școli cu elevii rromi din Cluj Napoca. Aceasta lucrat ca asistent de proiect la CRCR, apoi coordonator în proiecte educaționale pentru copiii rromi.

O altă intelectuală rromă: B.M a participat ca mediator școlar în cartierul Progresul, timp de un an unde a fost mediator școlar oferind încredere între părinții copiilor rromi și sistemul educațional, urmând să coordoneze proiectele educaționale care se realiza în parteneriat cu Institutul Timișoara. Programul s-a desfășurat în 5 localități din România unde aceasta a efectuat vizite pe teren, a coordonat mediatoarele școlare oferind din experiența proprie informații utile mediatoarelor care trebuia să cultive încrederea între autoritățile locale și comunitatea de rromi, dar pe de altă parte interacționând cu celelalte mediatore s-a realizat și un schimb de experiență, un progres pe plan individual, unde s-au redactat rapoartele care au adus un succes programului. Proiectul a fost finanțat de Consiliul Europei iar partenerii proiectului au fost: Grupul Educatorilor din Franța unde s-a învățat foarte multe de la pedagogii francezi din acel proiect.

Concluzia din experiența proprie acumulată din proiectul educațional a condus la realizarea faptului că părinții nu își încuraja copilul să meargă la școală decât atunci când acesta va avea sentimentul că copilul nu aparține școlii, ci că școala aparține comunității din care face parte copilul.

În școlile de vară organizate de domnul Gheorghe Sarău din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, B.M. fost trainer pe comunicare și a livrat cursuri de formare a cadrelor didactice rrome sau nerrome care lucrează cu copii rromi.

De asemenea aceasta a lucrat ca formatoare de formatori în domeniul educațional pentru cadrele didactice la Rromanipen, care urmăreau să promoveze interculturalitatea în spațiul școlar.

Un alt intelectual rrom: M.S a fost implicat în proiectele cu deficiențe educaționale ale grupurilor dezavantajate social, proiectul fiind realizat în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării.

M.S a mai avut colaborări cu Ministerul Muncii pe cursurile de formare educațională iar în cadrul proiectelor a fost consultant pe axa prioritară educațională și pe axa programelor de dezvoltare a resurselor umane.

Un intelectual rrom V.B consideră că cea mai mare realizare a fost în domeniul teoretic, respectiv scrierea unei cărți rrome: Rromi în sincronia și diacronia populațiilor de contact, unde a realizat: „o monografie a societății rrome din România, dar nu tratate izolat, ci în conexiuni cu rromii din afara spațiului românesc. Aceasta a fost prima încercare mai documentată și mai argumentată cu privire la istoria acestei populații: de unde au venit, când, cum s-au așezat, chiar cu anumite inserțiuni polemice cu privire la teoriile istorice rrome atât privind originea lor cât și modul și timpul în care au ajuns în România. Apoi un lucru care

cred eu ca va rezista, a fost neamurile de rromi, clar definite și caracterizate., Apoi a fost implicarea in toate momentele importante ale etniei rromilor unde a contribuit ca consultant, de multe ori și voluntariat oferind soluții pentru rezolvarea problemelor.

În concluzie s-a implicat serios în procesul de organizare a rromilor unde a fost membru fondator la Uniunea Democrată a Rromilor, la Federația Etnică a Rromilor, la Romani Cris și la Alianța pentru Unitatea Rromilor pe care a si condus-o timp de 8 ani de zile.

O altă contribuție importantă a lui V.B. este și realizarea legată de obținerea locurilor speciale pentru rromi în învățământul superior unde datorita demersurilor făcute s-au alocat aceste locuri unde inițiativa a avut succes și datorită profesorilor implicați din facultate, respectiv domnul prof. dr. univ. Cătălin Zamfir care ocupa și o funcție la Ministerul Muncii și sprijinul acordat a prof. univ. Elena Zamfir, care deținea funcția de Șefă a Catedrei la Asistenta Socială din cadrul Universității București, funcție pe care o ocupă și în prezent. A oferit sprijin Universitățile din Cluj și din Craiova pentru a obține aceleași drepturi de a primi câteva locuri pentru viitori studenți rromi.

În continuare pentru ca să existe primele promoții a trebuit să realizeze proiecte pentru obținerea finanțărilor sau banii din sponsorizări, toate aceste lucruri erau necesare pentru a oferi cazarea tinerilor în București pe o perioadă de o luna de zile în care se ofereau meditații gratuite pentru admiterea la facultate pe locurile speciale destinate rromilor. Mai mult decât atât a oferit recomandări celor care doreau să intre în facultate pe locurile speciale, sprijinind studenții rromi pentru a obține un loc de muncă în organizațiile civice rrome.

Acest intelectual: V.B a participat la evenimente și a încurajat implicarea în plan politic, a scris cărți, a predat în facultate și a ocupat funcții importante care au condus la realizarea unor politici publice pentru rromi

Din chestionarele aplicate: L.M.E. a participat la proiectul educațional intitulat: Copiii noștri - Viitorul nostru, care a avut drept scop ridicarea standardului educațional și încurajarea copiilor romi in frecventarea regulata a grădiniței. În cadrul acestuia s-a realizat amenajarea spațiului de grădiniță in care copiii își desfășurau activitatea, dotarea spațiului cu mobilier si materiale didactice, acordarea gratuită de rechizite și uniforme școlare, acordarea unei mese gratuite copiilor care frecventau cursurile grădiniței. Proiectul de educație abordate pentru angajarea civica în comunitățile de romi, a avut ca obiectiv general reducerea abandonului școlar timpuriu în comunitățile de romi. Trebuie precizat faptul că Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a colaborat cu 80 de organizații de la nivel local în mai multe proiecte educaționale pentru rromi.

Concluziile pentru domeniul educației sunt prezentate foarte pe scurt, atât din partea instituției publice cât și din mediul neguvernamental.

Avem , astfel practicile pozitive din învățământul pentru rromi unde sunt prezentate următoarele proiecte educaționale din anul 1990 - 2008: alocarea de locuri distincte pentru copii rromi la admiterea în licee, acordarea locurile distincte tinerilor la admiterea în facultățile și colegiile universitare, predarea limbii și istoriei rromilor în școli și licee, predarea limbii romani la nivel universitar, instituirea posturilor de inspectori pentru școlarizarea rromilor în cadrul Inspectoratelor Școlare Județene, Organizarea școlilor de vară de limba și istoria limbii rromilor, programe școlare și manuale școlare de limba și literatura rromani, de istoria și tradițiile rromilor.¹

Prezentarea rezultatelor din cadrul MECT din anul 1990-2008 înregistrate în domeniul minorității rrome, sunt:

- un număr de elevi care și-au asumat identitatea romă: peste 260.000 (în 1990 erau 109.129),
- un număr de elevi rromi care studiază limba și/ sau istoria rromilor: 25.525 (3- 4 ore / săptămână),
- numărul profesorilor de romani și de istoria rromilor: 420 în 41 județe
- peste 600 de mediatorii școlari rromi,
- 42 inspectori cu problemele educaționale ale rromilor,
- 60 metodiști cu școlarizarea și predarea curriculumului rrom în județe .

În cadrul organizației Romani Criss s-au desfășurat în domeniul educațional următoarele proiecte: Nevoie de calitate si egalitate in educatie, Monitorizarea aplicarii cadrului legislativ in materie de desegregare scolara, Educație sanitară pentru romii din comunitatile dezavantajate, Program școlar în localitatea Cotu, Educația copiilor romi, Contribuție la dezvoltarea societății civile in România - Suport instituțional, Start bun pentru școală, Copii rromi vor să învețe și Campanie națională de informare și sensibilizare a opiniei publice față de comunitățile de romi din România.

În cadrul organizației Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi au existat proiectele educaționale din anul 2005 intitulate: Formare de Formatori pentru activiștii romi, Burse de studiu pentru elevii romi din licee, Profesorii romi - un factor de succes pentru educația elevilor romi, Tinerii romi promotori ai integrării europene, Educație civică prin

¹ Material elaborat de consilierul Gheorghe Sarău din cadrul MECT în materialul intitulat: Școala fără discriminare, campanie organizată în colaborare cu Consiliul Național de Combatere a Discriminării .

limba romani, Programul de sprijinire a publicațiilor cu specific rom și Programul de pregătire complexă a tinerilor în anul 2003-2004. proiectele. Pentru anul 2001- 2004: Educație civică prin limba romani, Programul Roma TV- Amari Emisiunea.

În cadrul organizației Centrul Rromilor Amare Rromentza au fost derulate următoarele proiecte educaționale: Grădinița bilingvă în comunitățile de rromi căldărari din Sărulești, Școala mobilă pentru copii rromi, Educația bilingvă în comunitățile de rromi. Pentru proiectele care se află în desfășurare sunt: dezvoltare instituțională și formare relevantă pentru educația copiilor rromi, Nevoia de calitate și egalitate în educație și Împreună: Tineri pentru Tineri împotriva rasismului – Școala antirasistă intinerantă pentru adolescenți.

În cadrul Fundației Ruhama s-a realizat proiecte în domeniul educațional, acestea sunt: proiecte în domeniul de planificare familială intitulate: Alegerea mea și Se poate și altfel.

Primul proiect a fost realizat și implementat în județul Bihor cu scopul de a îmbunătăți accesul persoanelor defavorizate din comunitățile sărace la informare despre metodele moderne de contracepție și la serviciile de planificare familială.

Cel de-al doilea program: Se poate și altfel a fost implementat în comuna Batar, județul Bihor cu scopul de a diminua numărul nașterilor nedorite, a copiilor instituționalizați și numărul avorturilor prin promovarea planificării familiale și prin creșterea accesului la servicii de planificare familială a comunitatilor sărace și în comuna Batar, județul Bihor.

Rezultate în domeniul politic al rromilor

Un intelectual rrom: V.B. cu experiență a participat și a contribuit la toate activitățile desfășurate pentru campaniile electorale realizate de organizațiile rromilor, deși nu a candidat niciodată. Aceasta a militat pentru existența unor rromi în partidele politice cu scopul de a aduce problematica romă pe agenda politică.

Un alt intelectual L.M.E. a participat în proiectul: Și votul tău contează, în care s-a urmărit educația electorală a cetățenilor de etnie roma în scopul exprimării corecte a votului, cu prilejul alegerilor locale și parlamentare din anul 2008.

Tot, în domeniul politic s-a implicat și I.S. participând în proiectele din cadrul Partidei Romilor Pro-Europa, precum și în Asociația Gipsz Eye din Iași. Acest intelectual rrom s-a implicat în identificarea problemelor rromilor, creșterea gradului de participare la votul politic unde a avut ca responsabilități pregătirea documentelor și a efectuării sondajelor de opinie publică din rândul rromilor.

Din aplicarea chestionarelor avem în cercetare incluși intelectuali rromi care au contribuit la realizarea unor proiecte internaționale în domeniul rromilor

Un intelectual rrom: L.M.E. în cadrul proiectului: Ferestre deschise spre Uniunea Europeană a contribuit pentru conștientizarea populației și mai ales a autorităților publice locale despre instituțiile europene, precum și despre importanța aderării României la U.E. În cadrul proiectului, acesta a fost trainer pentru Instituția Prefectului, Autorități Publice locale și comunități de romi. La sfârșitul proiectului a fost elaborat un manual, cu același titlu ca al proiectului unde și-a adus contribuția la scrierea acestuia alături de echipa de coordonare a proiectului.

De asemenea L.M.E. în programul Leonardo da Vinci la care a participat în 2005 a avut drept scop însușirea de cunoștințe legate de fondurile structurale și de coeziune, focusate pe turismul agrar și pe produsele biologice. Acest proiect s-a desfășurat în localitatea Spolletto, din Italia iar toate cunoștințele acumulate în perioada de training din Italia au fost diseminate în comunitățile de romi din România.

Un alt intelectual: M.E a realizat un proiect important în cadrul organizației Romani Criss în care s-a realizat o hartă a răspândirii rromilor în Europa Centrală și de Est, efectuat în anul 1997, sub conducerea lui Nicolae Gheorghe. Responsabilitățile incluse în acest proiect au fost: colectarea datelor, prelucrare și cartografierea lor.

Avem și alte proiecte desfășurate de rromi intelectuali, în acest sens: C.I. a contribuit la realizarea unui centru de zi pentru copii rromi din cartierul Simileasca. Acesta a mai contribuit și la alte realizări care au fost legate de organizarea unor cursuri pentru experți rromi din prefectură și cursuri în domeniul de educație antreprenorială pentru romi. Menționez faptul că intelectualul rrom în calitate de președinte la Asociația Forum Art Buzău a reușit să coordoneze și să implementeze mai multe proiecte la care a mai participat în calitate de coordonator, așa cum sunt cele de muncă destinate rromilor din județul Buzău și în proiectele educaționale: „A doua șansă,, , combaterea discriminării și îmbunătățire a parteneriatului dintre autoritățile publice locale și comunitățile de romi iar în calitate de consilier pentru problemele rromilor a reușit construcția a patru locuințe sociale cu fonduri de la Primăria Municipiului Buzău.

Proiectele în care s-a implicat acesta au fost finanțate de: Oficiul național pentru romi, Phare 2001 și 2005, Primăria Municipiului Buzău, ANOFM.

În cercetare avem, în afara proiectelor implementate la nivel național și proiecte desfășurate la nivel internațional care s-au desfășurat în cadrul organizației Romani Cris au existat ca proiecte internaționale: RIPPLE - Influența Rromilor asupra Politicilor și Practicilor

din Localitati din Centrul si Estul Europei și Politici Publice pentru Romi în context European.

Bibliografie

1. Achim Viorel (1998). Țigani în Istoria României, București: Editura Enciclopedică.
2. Ancheta Integrată în Gospodăria, CNS, 1998
3. Constituția României 1991- 1998. București: Editura Virgiliu.
4. <http://www.romanicriss.org>, Centrul Romilor pentru Interventie Socială și Studii – Romani Criss
5. Centrul Romilor pentru Interventie Socială și Studii – Romani Criss, <http://www.romanicriss.org>
6. Dobrică, P. și Jderu, G. (coord.). (2005). Educația școlară a copiilor romi. Determinări socioculturale. București: Vanemonde.
7. ETNOSFERA, nr 1, 2009, p 11-24 14 Constituția României, 2003. Revista de Asistență Socială. Nr. 1-6. 2002
8. ICCV (2002) Indicatori privind comunitățile de romi din România. București: Editura Expert. Pop, L. M. (2002) Dicționar de politici sociale. București: Editura Expert.
9. Lucian Cherata (2010) . Filozofie, Istorie și Tradiții Indiene în Cultura Rromilor. Craiova: Editura AIUS PrintED.
10. Mihai Merfea (1991) Țigani, Integrarea Sociala a Romilor. Brașov: Editura BARSA.
11. Pop, L. M. (2002) Dicționar de politici sociale. București: Editura Expert.
12. Recensământul populației și al locuințelor, INS: www.recensamant.ro.